

Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem

Verschijnt 10 maal per jaar. Eerste jaargang nr. 10, Roosdaal, december 2013

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en
Strijtem

Secretariaat en
verantwoordelijke
uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer:
Luc Van Cauwelaert,
Hubert De Bolle, Jan De
Mont, Rik Borginon, Bart
Caulier, Jozef Van
Langenhove.

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is
verantwoordelijk voor
haar/zijn bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een
eenvoudig bericht te
sturen naar
rausa@skynet.be. Het
tijdschrift is ook in
gedrukte versie
beschikbaar, maar dan
kost een jaarabonnement
€ 20- te storten op
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande
toestemming van Erfgoed Rausa
mag niets uit deze uitgave
worden verveelvoudigd en/of
openbaar worden gemaakt door
middel van druk, fotokopie of
op welke andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Rausa verschijnt tien maal per jaar:
Februari, maart, mei, juni, augustus, oktober, november
en december in digitale versie. In april wordt Rausa als
gedrukte monografie uitgegeven ter gelegenheid van de
Erfgoeddag, in september ter gelegenheid van de Open
Monumentendag.

De digitale nummers zijn gratis. Wie een gedrukte versie
wil kan die aanvragen tegen twee euro per nummer
(exclusief portkosten).

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil
bezorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag
inleveren een maand voor de datum van verschijnen.
Redactieadres: Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 054 32 33 64

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	om te beginnen...
Blz. 3	nieuwjaarsbrief van de voorzitter
Blz. 4	terugblik
Blz. 5	Rausa in actie
Blz. 9	uit het dagboek van Marie Lecoyer
Blz. 12	in den beginne
Blz. 15	Theo Craenen, de laatste noot
Blz. 19	de Lombeek? Niet gevonden!
Blz. 25	(niet meer zo) vers van de pers
Blz. 27	klap van hier
Blz. 28	uitsmijter

Voorpagina:

Een nieuwjaarsbrief zoals velen onder ons met de
punt van de tong uit de mond hebben
volgeschreven.

Nieuwjaarsbrief van de voorzitter

Haast 45 jaar na het legendarische 1968 en deze turbulente, boeiende en intellectueel uiterst broeierige periode, is er in mijn binnenste nog steeds een residu gebleven van verlangen naar een gezagsvrije spontane en intermenselijke democratie, gestoeid op gedeelde kennis. U zult dan ook begrijpen dat ik vorig jaar zeer getwijfeld heb het voorzitterschap van Rausa te aanvaarden. Het is de ervaring in gesprekken die wij samen hadden en het aanvoelen dat wij dezelfde waarden koesteren en delen en dat titels een structureel gegeven zijn welke de vrijheid van mening van eenieder niet mogen beperken of onderdrukken.

Ik moet bekennen dat na een jaar van steeds intensievere bezigheden, ik mij verheug aan dit boeiende proces een steentje te hebben bijgedragen, maar dat ik mij nog geen moment voorzitter heb gevoeld. Ik ben dankbaar om de fijne relaties die wij binnen Rausa konden uitbouwen, om de respectvolle wijze waarmee men binnen onze ploeg omgaat met ieders kennis en verleden.

Ik ben trots op de kern van jonge geschiedkundigen, medioren en senioren die elkaars kennis delen en doorgeven om samen Rausa op de erfgoedkaart te zetten. Het is onvoorstelbaar wat deze ploeg van gedreven medewerkers binnen een jaar gerealiseerd heeft. Met plezier hebben wij een aantal mensen heropgevestigd die dankzij het enthousiasme van onze ploeg hun expertise, hun archief en hun deelname ten dienste van Rausa stellen.

Na een korte omzwenking in het oud-gemeentehuis van Onze-Lieve-Vrouw - Lombeek hebben wij een vaste stek gevonden in de historische tongewelfde kelders onder het Koetshuis, waar wij onze archiefruimte, tentoonstellingsruimte en vergaderzaal inrichtten.

Hier kunnen onze mensen zich ten volle uitleven in het archiveren van genealogische bestanden, het opladen van foto- en kaartenbestanden en het invoeren van massa's teksten, van documenten akten en, heel belangrijk, de teksten van het Davidsfonds-Klokje.

Hier ook kunnen wij de geïnteresseerde mensen ontvangen, hetzij om informatie in onze bibliotheek of computerbestanden te komen zoeken of omdat zij zelf documenten foto's of voorwerpen binnenbrengen.

Zichtbaar is Rausa ook door zijn maandelijks publicaties, door zijn monografieën ter gelegenheid van Erfgoeddag en Open Monumentendag. Het zijn hoofdzakelijk de medewerkers van Rausa die de kar trokken voor de verschillende evenementen voor deze gelegenheden. Wij mogen ook niet vergeten dat een groep medewerkers zich geëngageerd hebben om het gemeentelijk archief te ordenen en te inventariseren. Samen met andere verenigingen brachten wij een reeks succesrijke causerieën. Wij zijn er ook in geslaagd zowel binnen de Erfgoedcel Pajottenland- Zennevallei als met de erfgoedverenigingen van de ons omliggende gemeenten een intense samenwerking uit te bouwen. Als amper eenjarige hadden wij al de eer de eindejaarsreceptie van de Erfgoedcel P/Z te mogen organiseren in het Koetshuis.

Maar ook u, beste lezer van ons tijdschrift, dank u ook voor de fijne reacties die wij mochten en mogen ontvangen. U bent reeds met meer dan 400 en dit aantal groeit dagelijks aan.

Beste en lieve mensen, het was een schitterend jaar dankzij een gedreven ploeg van medewerkers en niet vergeten de echtgenoten die de veelvuldige afwezigheid van man of vrouw voor lief nemen. Aan U allen en meer speciaal aan onze ploeg van enthousiaste medewerkers wensen wij voor 2014 veel lees- en schrijfplezier. Welgemeende dank aan alle medewerkers en beste groeten aan u lezers,

uw dienende voorzitter,

Luc

6 december

De Erfgoedcel Pajottenland-Zennevallei sluit zijn werkjaar telkens af met een feestelijke bijeenkomst voor alle werkers op de akker van het erfgoed. Erfgoed Rausa en het Koetshuis waren dit jaar gastheer. Het werd een bijzonder succesrijke avond. Meer dan 200 heemkundigen, historici en geïnteresseerden genoten van een pittige presentatie, kernachtige toespraken en ludieke interventies.

Verder was er de voorstelling van 'Bewogen tijd', (een mooie publicatie waar we het elders in dit blad zullen over hebben) en een verrassende erfgoedmarkt. 'Op de foto' was het thema en alle 23 standen hadden wel hun eigen, originele manier gevonden om hier op in te spelen. Misschien waren de lekkere hapjes en de stromen geuze en kriek er mede oorzaak van dat het een lange, maar bijzonder mooie avond is geworden...

18 december, causerie 'zingende zeilen'...

Een luxeprobleem noemen ze zo iets zeker? Al weken op voorhand was de polyvalente zaal van het Koetshuis volgeboekt voor onze causerie over de Pajotse windmolens. Natuurlijk hadden de vroege inschrijvers gelijk en moeten de vele tientallen onfortuinlijke laatboekers groot spijt hebben, want 'Zingende zeilen' op 18 december werd een bijzonder boeiende én amusante avond. De aangrijpende getuigenis en de dramatische beelden van de val van de Pamelse molen door Flor Van Nuffel, een briljante Jan Delcour in topvorm en de vrolijke deuntjes van de zangers... het was heel mooi!

Voor wie in de streek een beetje begaan is met Erfgoed, ligt een bijzonder mooi voorjaar te wachten. Denk dus niet dat het een flauwe reclametruc is wanneer we oproepen om meteen in te schrijven voor de volgende activiteiten. Al te veel sympathieke mensen hebben we de voorbije maanden moeten teleurstellen omdat ze zich te laat van een plaatsje hadden verzekerd. Meteen reageren is dus de boodschap!

de boom in!

Een initiatie in genealogie door Jan Asselman

Wil je wel eens weten wie je voorvaders of voormoeders waren, ben je al een tijdje bezig met het klimmen in stambomen of ben je nu pas van plan er aan te beginnen?

Jan Asselman van de Heemkundige Kring van Liedekerke zet ons op weg!

Donderdag 30 januari 2014, 20 uur

**Een organisatie van Erfgoed Rausa i.s.m. de afdelingen van
De Gezinsbond.**

In de Mediazaal van het PPK, Molenstraat Pamel

COOPE, BOYES & SIMPSON

Liederen over de Grooten Oorlog

Drie erfgoedverenigingen uit het Pajottenland sloegen de handen in elkaar om in het kader van de herdenking van de 'Grooten Oorlog' uit te pakken met een uitzonderlijk mooi concert.

Wie ooit het Engelse a-capella-trio **Coope, Boyes & Simpson** meemaakte op de Passendale Vredesconcerten, op de festivals in Gooik of Dranouter, die is voor de rest van zijn dagen verknocht aan het betoverende zangwerk van deze drie sympathieke Engelse zangers. Intussen hebben ze gans Europa en de Verenigde Staten veroverd en zijn de gelegenheden om hen hier aan het werk te zien veel schaarser.

Meer dan redenen genoeg dus om in te gaan op de uitnodiging van Erfgoed Rausa (Roosdaal), de Heemkundige kring van Gooik, Andreas Masiuskring (Lennik) en de Lennikse Davidsfondsafdelingen.

'*In Flanders Fields*' is een beroemde zin uit een gedicht van John McCrae die in 1918 stierf in Vlaanderen.

Coope, Boyes & Simpson brengen vanuit dezelfde inspiratie een beklijvend programma, een hulde aan iedereen die dacht dat deze oorlog een einde zou maken aan alle oorlogen.

Overtuig jezelf en ga eens luisteren op de volgende website:

<http://www.youtube.com/watch?v=kRX9H76uOqs>

Ook onder de indruk? Aarzel geen seconde en neem contact op met het Koetshuis. Zoals je weet heeft de gezelligste schouwburg van het Pajottenland maar 280 zitjes!

**Kaarten (12.00 euro) via
GC Het Koetshuis, 054 89 49 00**

info@koetshuisroosdaal.be

Zondag 16 februari 2014, 15 uur

GC Het Koetshuis, Kristus Koninglaan, Strijtem (Roosdaal)

**Een organisatie van Erfgoed Rausa vzw i.s.m.
de Heemkundige Kring van Gooik, Andreas Masiuskring Lennik en de
Davidsfondsafdelingen van Lennik**

met de steun van de Cultuurraad van Roosdaal

2014-18

100 jaar Grote Oorlog

Dinsdag 25 maart 2014, 20 uur, polyvalente zaal Koetshuis:

De nacht van de geschiedenis

De Kleine Man en de Grote Oorlog

In de polyvalente zaal van GC Het Koetshuis wordt een voorstelling gebracht met nooit eerder getoonde foto's en filmfragmenten, getuigenissen van mensen uit onze dorpen, soldaten en vluchtelingen.

Zo wordt een beeld geschetst van het leven tijdens de Eerste Wereldoorlog, zoals de gewone mensen dat beleefden in het Pajottenland. Brieven worden voorgelezen, verhalen verteld.

Zangers van folkgroep Arjaun brengen liederen uit de tragische periode. Tegelijk loopt in de Erfgoedkelder van Rausa een tentoonstelling met allerlei tastbare herinneringen aan '14-'18.

De tentoonstelling loopt van 25 tot 30 maart 2014, elke avond van 18 tot 20 uur en kan ook door scholen worden bezocht.

Reservatie via rausa@skynet.be

Oproep!

Heel wat mensen leenden ons al foto's, voorwerpen, brieven en andere relieken uit de tragische periode '14-'18. Al deze zaken worden samengebracht in de tentoonstelling van eind maart. Misschien heb jij zelf ook nog wel een merkwaardig souvenir. Aarzel dan niet om het ons te laten weten. Jouw reliek zal dan ook gedurende die periode staan te pronken. Alle uitgeleende stukken worden keurig terug bezorgd aan de eigenaar. Contact: 054 32 33 64 of rausa@skynet.be

Zondag 27 april 2014

Grenzeloos

Zoals studies aantonen is migratie en emigratie in Roosdaal minder aan de orde dan in de grotere gemeenten en steden uit de regio. Daarnaast is hier reeds eeuwen een beperkte in- en uitstroom van mensen geweest. De laatste decennia ziet men ook een instroom vanuit andere provincies, maar ook uit andere landen. In Roosdaal willen we op zoek gaan naar de persoonlijke verhalen achter de statistieken en de cijfers. Wij willen mensen laten vertellen waarom ze hun dorp, hun provincie of hun land hebben geruild voor deze plek in het Pajottenland. Beantwoordt deze nieuwe woonomgeving aan de verwachtingen, wat waren de grootste verschillen met de geboortestreek, welke problemen deden zich voor, welke aangename dingen werden hier ontdekt. Er werden reeds een aantal mensen bereid gevonden om over hun belevenissen te vertellen.

Maar we hebben nog meer getuigenissen nodig. Heb jij een boeiend verhaal te vertellen, wil je ons helpen een praatje aan te knopen met je Angolese buurvrouw, je Turkse schoonzoon of je Poolse verloofde, laat het ons zo snel mogelijk weten!

Wij zijn er zeker van dat we in de loop van de volgende maanden nog verschillende boeiende migratie-geschiedenissen kunnen optekenen. Al deze bevindingen bundelen we in een mooie publicatie die we voorstellen op de Erfgoeddag. Tijdens die voorstelling zullen een aantal van de verhalen worden voorgedragen. Er zal ook muziek zijn van bij ons én uit meer exotische streken. Roosdaal zal ook zijn medewerking verlenen aan gemeentegrenzen overschrijdende initiatieven.

De Erfgoeddag wordt beslist weer een datum om met stip aan te duiden in je nieuwe agenda!

Laat ons jouw grenzeloos verhaal ontdekken! Vertel het ons of schrijf het zelf neer. Alle informatie via rausa@skynet.be

En ten slotte zijn er nog onze

Opendeurdagen

in de erfgoedkelder (Koetshuis) op de eerste zaterdag van de maand, telkens van 9 tot 12 uur

3 januari,
7 februari,
7 maart,
4 april
2 mei,
6 juni

Archiveringssessies

in het gemeentelijk archief, elke eerste dinsdag van de maand (uitgezonderd januari en juli).

Helpende handen zijn zeer welkom!

Breng ook eens een bezoek aan www.rausa.be

Marie (links) en Julie (rechts) Lecoyer te midden van de Engelse leerlingen

Deel 4: Speciale gebeurtenissen die de mensen raakten tijdens de Eerste Wereldoorlog.

De komst van vluchtelingen uit Komen (Comines, Frankrijk)

De Duitsers gebruikten soms de tactiek van de verschroeide aarde. Wanneer ze in een bepaald gebied hard gevochten hadden maar ze moesten zich terugtrekken, dan verplichtten zij de bewoners alles te verlaten en namen ze hen mee tot achter de linies. Volgens internationale regels konden zij de burgerbevolking niet gevangen nemen en zij waren dus verplicht deze terug naar Frankrijk te sturen maar niet via de frontlinies, maar via België naar Zwitserland vanwaar zij terug in Frankrijk konden geraken. Het toeval wil nu dat de groep vluchtelingen uit het Franse Komen (Comines) die in Pamel voor enkele dagen zouden halt houden te voren in Ingooigem werden ondergebracht. Over dezelfde groep vluchtelingen verhalen Stijn Streuvels en Marie Lecoyer, de ene in Ingooigem, de andere in Pamel. En om de kring rond te maken heb ik ook nog een brief van één van die vluchtelingen die een jaar later vanuit Parijs schrijft naar de zuster van mijn vader die oorlogs-verpleegster was in Frankrijk.

Het verhaal van Stijn Streuvels in Ingooigem:

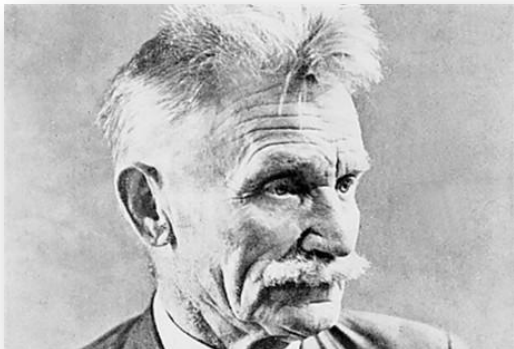
ik geef eerst enkele passages uit het boek 'In oorlogstijd' van Stijn Streuvels (vanaf p. 618) weer :

29 mei 1917 :

De boeren zijn niet gereed om de vreemdelingen op te nemen of steken ze als vee in schuren en stalling, - en de vluchtelingen evenmin willen van de boeren niet weten. ... Een grote tegenslag voor de betrekkingen tussen dorpelingen en vluchtelingen is dat er maar heel weinig zijn die Vlaams kennen en men malkaar niet verstaat. 't Zijn voor 't algemeen Walen en Fransmans van Komen en Wervik. We krijgen ook al gauw gelegenheid kennis te maken met de heel bijzondere aard en karakter van dat grensvolk - dat voor groot deel uit fabriekwerkers bestaat - hun ongelooflijke zorgeloosheid wordt bijzonder opgemerkt. Ze wandelen bij groepjes over de straat, babbelen met luide en scherpe stem, en er zijn er die al lust over hebben om te zingen - alle zorg laten ze aan ons over! Is 't niet verbazend voor mensen die zoëven huis en have hebben moeten verlaten, die misschien voor maanden of jaren (?) aan 't dompelen zullen gaan, die niets meer bezitten en misschien nooit hun huis en stad zullen weerzien - en overgelaten zijn aan de zorg van mensen die juist genoeg of te weinig hebben voor hunzelf?... Die zorgeloosheid is hun geluk en valt nog anders te verklaren. 3 Jaar hebben ze nu geleefd in de druk en de angst aan het front, hebben er al de miserie meegemaakt van de oorlog - hebben nu 3 dagen gedompeld na de verschrikking van een bommenregen met de angst van de dood, en nu komen ze hier uit hun vuil en morsig fabrieksteedje waar ze kort gehokt zaten, in een streek als een paradijs met een zomerweer als een zegening en zien geen soldaten meer en worden niets gewaar van de oorlog - wat een ontspanning moet het zijn - alles beter dan 't geen ze beleefd hebben, - waarom zouden ze niet zingen ook?

5 juli 1917 :

De vluchtelingen moeten vertrekken Over 't algemeen nemen de vluchtelingen het tamelijk onverschillig op - ze zijn reeds aan zoveel gewend, - wat kan het hen nu nog schelen ? Maar nu dat het eigenlijk op scheiden aankomt, verandert de stemming. Nu eerst wordt men gewaar hoe men aan malkander gehecht is en het pijnlijk gevoel komt met een prop in de keel bij 't gedacht aan het ellendig lot van die mensen die niets meer bezitten dan 't geen ze aan hun lijf hebben en aan de hand meenemen kunnen. Die mensen door het toeval op onze baan geworpen, hebben ons hun eigen leed medege-deeld, en nog nooit heb ik de lust gevoeld gelijk nu om duchtig uit te wenen, niet om eigen lijden maar om het lijden van anderen.

Stijn Streuvels

Het verhaal van Marie Lecoyer in Pamel

Het verslag van Marie Lecoyer daaromtrent is nogal chaotisch. In de nacht van 4 op 5 september 1917 komen de vluchtelingen aan. Tussen 2 en 3 uur 's morgens hoort ze een zware kar rijden. "Saute à bas du lit et vais voir à la fenêtre." (ik spring uit mijn bed en ga door het venster kijken). Ze ziet op die kar alleen planken maar geen levende ziel.

Rausa jrg.1, nr 10 Blz. 10

Daarna hoort ze nog karren maar die komen niet voorbij, "disparaissent sans doute par pierreput". Die 'pierreput' kan ik als niet- Pamelaar niet lokaliseren, maar dat zou dus de weg zijn die werd genomen. Alleszins blijkt 's morgens dat de ganse berg op Ledeberg vol ligt met vluchtelingen "admirant le paysage". Zij bewonderen het landschap! En dat stemt wel overeen met de opmerkingen van Streuvels : zij genieten van het verlost zijn uit de hel. Zij gaat kijken en..."oh joie ! parlent tous le plus pur français". Wat een vreugde dat ze allen zo mooi Frans spreken ! De eerste uren gaan dan voorbij om al die mensen een onderdak te bezorgen bij particulieren, en daarvoor zijn matrassen nodig. Het is evident dat men daarvoor bij het pensioonaat terecht komt. "Devons à cette heure en avoir prêté plus de quarante" Zij hebben er reeds veertig uitgeleend maar hebben iedereen voor ontvangst laten tekenen. En dan weer een ontboezeming over dat vele en mooie Frans "Chère terre de Ledebergh, cela te francisera davantage encore." Het dierbaar Ledeberg zal zo nog meer verfransen.

En terwijl de anderen eten, gaat haar zuster Charlotte naar de geëvacueerden om hen de laatste vijf mooie perziken uit de grote hof te brengen. In de kerk ziet ze de Komense onderpastoor in kazuivel. "A cette vue, ma gorge se serre". Door dat te zien krijgt ze een krop in de keel en er komen tranen in haar ogen.

Een zekere dame, Marguerite Lafontaine uit Komen, werd bij de Lecoyer's ondergebracht. Wij bezitten een brief van 11 september 1918 van deze dame vanuit Parijs aan een zuster van mijn vader die als oorlogsverpleegster in Frankrijk verbleef. Zij haalt aangename herinneringen aan aan het verblijf in Ledeberg en zij had het er moeilijk mee Ledeberg te verlaten. "Nous eûmes beaucoup de peine à quitter votre chère famille." Zelf schrijft ze dat ze van de Duitsers bij het aankomen in Ledeberg een papier had gekregen dat de juffrouwen Lecoyer verplichtte hen in het pensioonaat te laten logeren.

Dat moet gebeurd zijn, maar ik vind daar in haar dagboek geen woord over. Tenzij toch een opmerking dat het toch niet zo gezellig moet geweest in de slaapzaal met al die wind. Ook hoort ze tijdens haar wandeling dat "een oud mens in 't pensionaat van de trap was gevallen." Zij denkt onmiddellijk aan de oude grootvader. In feite was dat niet gebeurd maar de man was na het eten ziek geworden. "Maintenant Bon Papa va bien et a repris place dans son fauteuil comme si de rien n'était" Met de oude man ging dus beter. Hij zat weer in zijn zetel alsof niets gebeurd was. Marguerite Lafontaine schrijft ook dat ze elke dag de avond doorbrachten in gezelschap van Marie Borginon, de juffrouwen Lecoyer en Wera Schmit. In haar dagboek rept Marie Lecoyer daarover niet. Ze zijn ook vaak daar rechtover geweest bij mijnheer en mevrouw Borginon en hun dochters, die ook een familie op logies hadden. Deze dame kondigde op 16 november 1917 aan "qu'ils nous quittent tous demain" Zij bedoelt haar ganse familie, niet de hele groep vluchtelingen. Zij gaan dus morgen naar Brussel waar ze relaties hadden. En op 17 november komt deze mevrouw Lafontaine afscheid nemen. "Allons voir. Miséricorde, une misérable charette, sans la moindre bache." Och Here, er staat een miserabele kar klaar zonder bache ! En daar moet dan ook de oude grootvader mee mee. Dat is onmogelijk. Marie Lecoyer biedt aan om hem nog enige dagen bij hen te houden tot er beter vervoer is maar dat wil hij absoluut niet. 'Pauvre Bon Papa, il est lamentable à voir, disparaissant ainsi !' Droevig om zien hoe die Bompapa verdwijnt. Zij gingen naar Brussel omdat de oude man zoveel zorgen vergde tijdens de winter. Vanuit Brussel komt de dame nog meermaals naar Ledeberg op bezoek met de tram tot Lennik en dan te voet. Op 14 juli 1918 nemen ze definitief afscheid en vertrekken ze naar Frankrijk, zo schrijft Lafontaine. Marie Lecoyer vermeldt dat zeer kort. Deze mensen vertrekken vandaag voor hun repatriëring naar "ce beau pays de France....mon cher grand pays!"

Het stadje Comines (F) Komen a.d. Leie

Dat mooie geidealiseerde Frankrijk is voor haar belangrijk. Maar de mensen waarover het gaat ? Die tellen eigenlijk niet mee.

Ik vroeg mij nu af of die Lafontaine's nu alleen vertrokken of dat alle lieden uit Komen ook weg gingen. Dat laatste was het geval want enkele dagen te voren hoort ze zeggen dat de geëvacueerden maandag (dat is 16 juli 1918) zouden vertrekken. En een andere dag spreekt ze van een directeur van een fabriekje die naar Frankrijk gaat vertrekken. "Heureux mortel!" ofte gelukzak !

Een paar maanden later (11 september 1918) zijn ze allen blijkbaar goed aangekomen in Frankrijk. De geëvacueerden bleven dus een tiental maanden in Pamel.

Het verhaal van Stijn Streuvels en van Marie Lecoyer lopen in dezelfde richting voor wat de observaties betreft. Streuvels is evenwel aangegrepen door de miserie van die mensen, terwijl het voor Marie Lecoyer meer gaat om dierbare maar onpersoonlijk onderdanen van haar geliefd Frankrijk, veeleer dan om mensen in nood!

In een volgende bijdrage wil ik weer-geven hoe de onhandige maatregelen die de door haar gehate Activisten in oorlogstijd trachtten te realiseren, en hoe, eens de oorlog gedaan was, het flamingantisme in Pamel, tot haar grote ergernis, een nieuwe start nam.

Rik Borginon

Enkele keren per jaar probeert Hubert De Bolle te antwoorden op de vraag: Wanneer, eventueel ook waarom, hoe, ... zag een beweging, organisatie, onderneming, gemeente, tijdschrift, ... het levenslicht?

In den beginne werden er ook al boeken uitgeleend, zelfs in elke deelgemeente. Er functioneerde dus een **bibliotheek**! In O.-L.-V.-Lombeek en in Strijtem was ze ondergebracht in de gemeenteschool. Wel veranderde ze er nu en dan van lokaal, kwam zelfs op de zolder terecht en in Strijtem in het jeugdlokaal. De hoofdonderwijzer was er vele jaren de bibliothecaris en de goede werking hing af van zijn gedrevenheid. In Borchtlombeek verhuisde de bibliotheek van de toenmalige meisjesschool, nu het Sint-Franciscusinstituut, naar een lokaaltje onder de parochiezaal. Hier was het dus de parochie die de bibliotheek beheerde. In deze drie bibliotheken volstond één kast om de boeken te bergen (in O.-L.-V.-Lombeek zouden er dat 700 à 800 zijn geweest) en ook het aantal lezers was beperkt (een veertigtal in O.-L.-V.-Lombeek). Toch mogen wij het belang van deze bibliotheken niet onderschatten. Zij creëerden voor de mensen van toen vaak de enige mogelijkheid om eens een boek ter hand te nemen. In Pamel werd de bibliotheek Sint-Gaugericus eerst gehuisvest in de gemeenteschool, verhuisde later naar de zaal

Ons Huis, kwam terug naar de gemeenteschool om tenslotte ondergebracht te worden in de chiro-lokalen. Het beheer berustte bij de parochie: de pastoor of de onderpastoor was de bibliothecaris, later verzorgde een zuster van Ledeberg samen met één of meerdere vrijwillige medewerksters het uitlenen van de boeken. (Zuster Marie Borgia en zuster Poxine slaagden te Brussel in een examen voor het bekomen van de *akte van bekwaamheid bibliotheek-werk* met (grote) onderscheiding!). Reeds in 1924 erkende de gemeenteraad de bibliotheek Sint-Gaugericus als 'openbare volks-boekerij'. In 1930 volgde de wettelijke erkenning door het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen. Aan de gemeente werden subsidies gevraagd die bv. in 1964 7650 fr. bedroegen en 10000 fr. in 1978. Het aantal uitleningen kende hoogten en laagten. Men bereikte een maximum in 1964 met 10576 uitleningen. De eerste romans die ikzelf gelezen heb (o.a. van Ernest Claes, Hendrik Conscience, Felix Timmermans) kwamen uit die bibliotheek. In dit overzicht moeten wij zeker ook de gemeenteraadsbeslissing van 13 december 1971 vermelden waarbij een bibliotheek met jeugdafdeling in het oud pensionaat (intussen afgebroken) te Ledeberg werd opgericht. Het was een initiatief van de burgemeester, Karel van Cauwelaert, die een deel van de boeken uit eigen zak betaalde; vooral woordenboeken, naslagwerken en tijdschriften; in 1972 werd er zelfs een leeszaal opengesteld. Het was echter, tengevolge van de gebrekkige accommodatie en de beperkte middelen, een initiatief van korte duur.

In 1978 werd het decreet betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk goedgekeurd dat o.a. bepaalde dat een gemeente als Roosdaal ten laatste op 31 december 1981 een plaatselijke openbare bibliotheek (P.O.B.) moest inrichten. Maar pas op het laatste moment, op 13 november 1981 besliste de gemeenteraad van Roosdaal unaniem een bibliotheek op te richten, stelde op 11 december de leden van de Raad van Bestuur aan (dat waren de 21 leden van de gemeenteraad!), keurde op 29 december het huishoudelijk reglement goed evenals het dienstreglement. Allemaal, pro forma om in orde te zijn met het decreet, maar zonder dat er een bibliotheek was of kwam! Een vaudeville dus die niet voor herhaling vatbaar was, een andere aanpak was nodig!

Op 10 oktober 1982 werd een nieuwe gemeenteraad gekozen en ik was erbij. Wat volgt is dus wat ik zag, hoorde, ... zelfs 'meestuurde'. Na de installatie van de nieuwe gemeenteraad probeerde ik al vlug, samen met schepenen van cultuur Henri Ots, het scepticisme dat bij enkele leden van de meerderheid aanwezig was te overwinnen.

Sommigen meenden dat een bibliotheek met 'wat' boeken wel zou volstaan. Maar allen gingen toch akkoord toen wij voorstelden 'klein' te starten, maar wel voldoende 'groot' voor de erkenning door de Vlaamse overheid, en eens erkend te groeien door maximaal op Vlaamse subsidies een beroep te doen. De toenmalige oppositie banaliseerde deze aanpak en schreef bv. nadat de gemeente de parochiale bibliotheek volgens het decreet moest overnemen (gratis en na strenge schifting der boeken), dat schepenen Ots besloten had '... een niet-erkende Openbare Bibliotheek op te richten, met boeken in de oude spelling, met boeken van voor het concilie, ...'. Het politieke spel! Desondanks bereidde een heterogeen samengestelde werkgroep het oprichten van een P.O.B. voor. In die werkgroep pleitte ik er o.a. voor om van de Raad van Bestuur geen log politiek apparaat

te maken (dus niet dezelfde fout te maken als in 1981). Daarom werd de samenstelling beperkt tot 9 leden en de politieke partijen te vragen 'geïnteresseerden', al of niet gemeenteraadslid, af te vaardigen. Op 14 november 1986 keurde de gemeenteraad de nieuwe oprichting van de P.O.B. goed. De Raad van Bestuur, waarvan ik tot voorzitter was verkozen, vergaderde vaak om nauwgezet het opstarten te volgen, hielp zelfs bij het opstellen van bestellijsten, bij het sorteren en plastificeren van boeken. Ook de vaste Commissie van Advies werd gevormd en regelmatig samengeroepen. Het lokaal achteraan de gemeentelijke basisschool te Pamel werd gerenoveerd; rekken, balie, tafels, stoelen en kopieerapparaat aangekocht. Maar er werden vooral veel boeken gekocht. Een aantal ervan lieten we, om tijd te winnen buitenhuis plastificeren en catalogiseren, de andere boeken werden ter plaatse verwerkt vooral door de al aangestelde bibliotheek-assistente, samen met de cultuurfunctionaris, die ze ook ordelijk in de rekken plaatsten. Het uitlenen kon beginnen. Dit was trouwens een voorwaarde om erkend te worden en zodoende werd ook ervaring opgedaan. Nadat ze al enkele maanden functioneerde werd de bibliotheek op 17 juni 1988 plechtig geopend. Toen stonden er al 5034 boeken, 50 tijdschriften en 271 referentiewerken in de rekken en waren 455 lezers ingeschreven. Er kwamen steeds maar boeken bij, recente boeken die, zo werd verteld, in de omliggende P.O.B.'s nog niet te verkrijgen waren. Meer en meer Roosdalenaars vonden de weg naar de bibliotheek. Intussen was ook voldaan aan nog een belangrijke voorwaarde voor erkenning: de aanstelling van de bibliothecaris die de dagdagelijkse leiding overnam. Bij zijn bezoek op 29 november 1988 stelde de inspecteur vast dat aan de voorwaarden voor erkenning was voldaan.

B E S L U I T :

Enig artikel: De gemeentelijke openbare bibliotheek van Roosdaal wordt erkend als deeltijdse plaatselijke openbare bibliotheek met ingang van 1 januari 1989.

Brussel, 27 DEC. 1988

De Gemeenschapsminister van Cultuur,

P. DEWAELE

Vanaf 1 januari 1989 werd de P.O.B. dan ook door de Vlaamse Gemeenschap erkend en gesubsidieerd.

En de bibliotheek, zij groeide. Van bij het begin wisten we dat zij op termijn zou moeten worden vergroot, maar dan al erkend zijnde, met subsidies van de Vlaamse overheid. Oorspronkelijk dachten we de bibliotheek ter plaatse in de hoogte uit te breiden of beter, hoopten we een nieuwe bibliotheek te bouwen achter de gemeenteschool. Uiteindelijk kreeg ze in 1993 een ruime behuizing in het nieuwe gemeentehuis. Op 1 januari 2014 is de P.O.B. van Roosdaal door de Vlaamse overheid (al) **25 jaar erkend!** Reden om te vieren? Uiteraard en terecht!

[Meer over Roosdaal en de P.O.B. vindt u ook op website hdb.be van Hubert De Bolle.](#)

Onlangs vertrouwde de Roosdaalse bibliotheek een aanzienlijk pakket boeken en tijdschriften toe aan Erfgoed Rausa. Het ging om interessante uitgaven die betrekking hebben op verschillende facetten van het erfgoed. In de gezellige leeshoek van de bibliotheek kan men overigens ook rustig alle nummers van Rausa doornemen.

Erfgoed Rausa dankt de POB voor de fijne samenwerking!

Theo Craenen, de laatste noot.

In het voorjaar van 2012 was ik te gast bij Clementine en Theo Van Craenenbroeck. Hun huis aan de Kattemkets, waar de vroegere Bosstraat zich verloren rijdt tussen hoge populieren en drassig grasland, ziet er na zoveel jaren nog altijd heel modern en eigentijds uit. Binnen wacht me een warme ontvangst en een urenlange babbel over een bewogen muzikale carrière. Ik was nog niet eerder begonnen aan het uitschrijven van een artikel omdat we een afspraak hadden voor nog een tweede gesprek. Het heeft niet mogen zijn. Het verslag van ons eerste interview wordt spijtig genoeg een 'in memoriam'.

Het was in de zomer van 1929, de tweede juni, toen Felix Van Craenenbroeck (in Strijtem beter gekend als Felix van Fil van 't ouèzer'n èkken) op het gemeentehuis fier de geboorte ging aangeven van zijn zoon Theofiel. Waarschijnlijk hoopte de trotse vader, zoals alle vaders, dat het ventje zou uitgroeien tot een bijzondere kerel. Allicht dacht hij er niet aan dat kleine Theo een van de beste muzikanten van de streek zou worden. Alhoewel, er zaten in de familie nogal wat volkse speelmannen en zingende tantes. Het verbaasde dus niemand dat Theo als kleine jongen koorknaap werd in de kerk van Strijtem, bij koster Alfons Verlie. Alfons woonde in het kosterhuis dat onlangs met de grond werd gelijk gemaakt. Zijn vrouw, Angèle, hield er café en zij was beroemd om haar encyclopedische kennis over zowat alle inwoners van de ruime omgeving.

Theo mocht dus in de Strijtemse kerk de boeken klaarleggen en de registers van het orgel uitschuiven én zingen natuurlijk. Fong bereidde hem ook voor om solo het kerstlied te zingen. "Ik kwam met mijn hoofd maar juist tot aan de leuning van het doksaal..." herinnert Theo zich. Die zangervaring, de sensatie van je stem te kunnen laten weergalmen, dat zorgde voor een euforisch gevoel. Het is een microbenbeet die alleen mensen met 'podiumytis' kunnen begrijpen.

En we zegden het al: er zat muziek in de familie. Zijn tante Pauline, een telg uit een volkszangersgeslacht, volgde drie maal per week banjoles en ze

speelde bovendien ook een aardig stukje gitaar. Zij gaf al haar muzikale kennis door aan haar neef. Het duo vrolijkte natuurlijk alle familiefeestjes op. Dat dit een goede leerschool is mag blijken uit de biografie van menig groot artiest.

Theo en tante Pauline

Als kind had Theo op eigen houtje al mondharmonica leren spelen. Toen hij negen jaar was werd hij ingelijfd bij de fanfare van 'Loj' (Louis De) Backer. De vader van Louis was 'muziekmeester'. Dat was geen gemakkelijke man. Wanneer er tijdens de initiatie in de notenleer een knaap een noot verkeerd zong, kreeg die een ferme tik van de stok op het hoofd. Bij Theo zal dat niet vaak het geval geweest zijn, want al spoedig werd hem een piston toevertrouwd. Later kreeg hij een trompet. Het muzikantje deed zo zijn best dat hij er op een bepaald ogenblik 'een gezakte maag' van kreeg.

Het was zo erg dat men met hem naar Ninove trok bij een even beroemd als berucht chirurg 'de Chinees'. Na de behandeling voorspelde deze hem: "Als ge nu genezen zijt, gaat ge er nooit meer last van hebben". De man heeft gelijk gekregen.

Maar het bleef niet bij trompet alleen! Na de oorlog had Theo van zijn peter een gitaar gekregen. Met de lessen van tante Pauline nog in zijn hoofd maakte hij snel vorderingen op de zes snaren. Genoeg om af en toe met gelegenheidsensembles mee te spelen in cafeetjes in de omtrek. Op een keer werd er prettig gejamd in een gelagzaal, ergens in Ninove. Jean Verhumst zat achter het accordeon, Miel Asselman, een vrolijke drummer uit Liedekerke, die bekend stond onder zijn toenaam 'den Dikken', roerde de trommel. Het klikte zo goed tussen die drie dat zij de volgende maanden op menig feestelijke gelegenheid zorgden voor gewaardeerde muzikale interventies. Waarschijnlijk werd de agenda wat te druk want de vrouw van Miel sloeg op een keer het drumstel in gruzelementen... gedaan met het trio.

Wie dacht dat de vermaledijde legerdienst roet in het muzikale eten zou strooien had het mis. Theo deed zijn legerdienst in kazerne Majoor Blairon in Turnhout. Daar was een huisorkest o.l.v. Guido Carels, destijds een bekend figuur in de wereld van de lichte muziek. Theo was op een keer toevallig aanwezig op een repetitie in de kantine en hij floot vrolijk de deuntjes mee. Daarop kwam de reactie van Carels: "Als je muzikant bent, breng dan in het vervolg maar je instrument mee". Theo rende prompt naar zijn kamer waar hij in een kast een trompet had staan en even later speelde hij mee in het legerorkest. Nadien heeft hij met die band nog verschillende keren opgetreden.

Na de legerdienst wachtte het 'echte' leven. Theo, die eigenlijk meubelmaker was van beroep, werd chauffeur.

Theo (zittend, 2de van rechts) bij 'den troep'

Wanneer hij op een weekendavond eens niet op een podium stond, ging hij in de buurt wel eens een pintje drinken, liefst in een etablissement waar een aardig meisje de consumpties aan de man bracht. Zo frequenteerde hij het café 'bij Sis Potter'. 'Afspanning' stond er op een plaat boven de deur. Er was altijd dikke ambiance want de zaak beschikte over een zeer populaire bollebaan. Toch was het niet zozeer het rollen van de houten bollen die Theo aantrokken. Hij had meer oog voor Clementine, die met gratie de dorstige zielen laafde. Er moet al snel een vonk zijn overgeslagen, want op een mooie nazomerdag van 1952 werd het charmante koppel verbonden 'in den huwelijken staat'.

Voor een muzikant is het heel belangrijk dat de echtgenote thuis niet zit te kniezen, maar af en toe eens komt luisteren. Toen er twee kindjes waren bijgekomen zat dit er niet echt meer in, maar het regelmatig optreden heeft in het gezin nooit voor problemen gezorgd. Theo kon zich dus in alle gemoedsrust wijden aan zijn passie.

Wie veel speelt, die gaat vooruit. Techniek wordt aangescherpt, het repertoire groeit, de présence op het podium verbetert en hier en daar begint een belletje te rinkelen wanneer je naam wordt uitgesproken. Overigens had Theo in die tijd een artiestennaam aangenomen. Theo Craenen stond te pronken op affiches en folders. Er breekt voor hem een heel succesrijke periode aan. Wanneer Theo het er over heeft hoor je zo het heimwee in zijn stem.

Moeiteloos haalt hij de namen naar boven van al die muzikanten waar hij mee samenwerkte: met Theo als bandleider en met Fernand Van Driessche op bas, saxofonist Marcel Van Nooten, accordeonist Gilbert Somers en drummer Doreken Arijs speelden ze meer dan vijf jaar als 'the Allied Boys'. Iedereen die in de streek een grote feestelijkheid op touw zette, wou hen op de affiche. De Vlaamse kermissen aan het café van Bakker in Strijtem, de populaire bals op Kattem, Liedekerke, Borchtlombeek, overal werden de mensen vergast op heel knappe muziek. Ik herinner me zelf nog hoe ik aan de hand van moeder en vader naar de Vlaamse kermis op Ledeberg ging in de grote boomgaard achter de schrijnwerkerij van Fil Plas. Ik zie nog de lampions die aan de kerselaars waren opgehangen en ik hoor de presentator nog zijn enthousiaste aankondiging doen: "...en dan nu heren en dames, onze grote vedette, Theo Craenen!". Ons dorp had zijn eigen Glenn Miller!

Toen sloeg het noodlot een eerste maal toe. De volkswagencamionette die alle instrumenten en de geluidsversterking vervoerde, raakte betrokken in een zwaar ongeval op de Ninoofse steenweg, ter hoogte van Poelk.

De chauffeur werd zo zwaar gewond dat een been moest worden geamputeerd, maar erger nog, zijn zoontje dat toevallig meereed, overleefde de klap niet. Ook al het materiaal was herleid tot schroot.

Toen hebben de snaren even niet meer getrild. Maar een muzikant moet spelen en eerst onder de naam 'Theo Craenen en solisten', later als 'Theo Craenen & the Blue Stars' kwam de meest intensieve periode uit het leven van Theo Van Craenenbroeck. Elke weekdag was hij op de baan als chauffeur internationaal transport, op zaterdag en zondag werd er opgetreden. Men kon het gezelschap vaak zien spelen in de destijds nieuwe danstempel 'De Roosdal', maar het ging nu ook alle richtingen uit, zeker toen ze gingen samenwerken met een West-Vlaamse manager (die ook Salvatore Adamo onder zijn vleugels had). Nu kwam het 'betere' werk eraan. Als gastorkest begeleidden ze de grote namen van die periode: Jean-Walter, Bob Benny, Jo Leemans, Will Tura, Nicole Josy, Tony Corsari, allemaal hebben ze hun liedjes gezongen op het fluwelen muzikale tapijt dat Theo voor hen spreidde.

Vanaf 1960 nam hij ook platen op en organiseerde hij zangwedstrijden. Als een echte boekhouder heeft Theo stapels documentatie uit die jaren bijgehouden. Hij diept een affiche op van een 'crochet' in Pamel, in het Vlaams Huis (bij 'Pever' zeggen ze langs hier). "Dat had je moeten meemaken! De mensen konden niet zitten, nauwelijks staan, iedereen stond op mekaar gepakt. Tot beneden aan de trap stonden de mensen mee te zingen en te huppelen".

Zo ging dat maar door: de partituren van de jongste schlagers ingestuderen, sleuren met boxen, kabels en koffers. Elke avond opnieuw was het alles geven om de mensen te pakken, de juiste liedjes te kiezen en dan te mogen voelen hoe je de mensen bij hun hart hebt gegrepen.

Dat je het mag meemaken hoe mensen je na afloop ontroerd of blij opgewonden komen bedanken. "Ik ken geen enkele stiel die je zoveel voldoening kan geven". Met deze zin vatte Theo samen waaruit hij een leven lang zijn motivatie had geput.

Werken aan zo'n tempo kan niemand lang volhouden. In 1974, Theo was toen 44 jaar, kreeg hij een zwaar, bijna fataal hartinfarct. Er volgden drie lange jaren van revalidatie en bezinning. De muziek heeft hem echter nooit los gelaten.

Theo troont me mee naar alle kamers van hun huis. Overall staan instrumenten, hangen foto's van optredens, lachen collega's je toe vanuit hun lijst of wachten stapels partituren om ooit nog eens te worden gespeeld. De uren zijn voorbij gevlogen. Theo wil me nog zoveel laten horen. Ik moet dus dringend nog eens langs komen, dat is de afspraak.

Onlangs sloeg ik nog een praatje met hem. Terwijl Clementine bij de slager haar bestelling deed, wachtte Theo in zijn statige oldtimer Mercedes. Door het open raam grapte hij nog dat hij me zelf eens zou komen halen. "Deze winter Theo, na Nieuwjaar kom ik zeker langs". Het waren de laatste woorden die ik met hem sprak. Het najaar heeft hem onverwachts meegenomen.

Waarheen de geest ook waaien mag, die van Theo zal zich niet laten tegenhouden door grenzen van leven of dood. Zijn stem, zijn trompet en zijn gitaar zinderen na op grammofonplaten, zijn innemende persoonlijkheid blijft iedereen bij die hem heeft mogen kennen.

Walter Evenepoel

Rausa

ook volgend jaar in je digitale brievenbus?

Wie onze schrijfsels niet meer ziet zitten, die stuurt ons gewoon een berichtje om haar/hem uit te schrijven. Vind je (net als 400 andere Rausalezers) dat we behoorlijk bezig zijn, dan hoef je NIETS te doen! Er liggen al een resem fantastische ideeën te wachten om in 2014 in de vorm van een pakkend artikel jouw nieuwsgierigheid te prikkelen.

De lezers van onze gedrukte (zwart-wit) versie vragen we om vóór 31 januari 20 euro te storten op BE 97 8601 1557 2549 van Erfgoed Rausa (vermelding: 'tijdschrift Rausa').

De Lombeek? Niet gevonden!

Inderdaad, wij waren zinnens het verhaal van de Lombeek te schrijven stroomafwaarts vanaf haar bron in Oplombeek/Gooik, doorheen of langsheen Onze-Lieve-Vrouw- Lombeek, Lennik, Strijtem, Borchtlombeek, Sint-Katherina- Lombeek tot haar monding in Terafene waar zij zich stort in de Dender. Vele namen hebben wij gevonden, grote en kleine Molenbeek, Grote beek, Lombeekse beek, Hunselbeek .. en dit op allerlei historische kaarten van Ferraris anno 1775, Popp anno 1842, Vermaelen anno 1870 en op de huidige kadastrale, topografische en aerografische kaarten.

Inderdaad op geen enkele van deze kaarten vonden wij de benaming '**Lombeek**' met uitzondering van een recent stratenplan van de gemeente Roosdaal waar vermeld stond 'Lombeek' en tussen haakjes 'Hunselbeek'. Wij hopen dan ook dat deze cartografische omwisseling bij een volgende uitgave wordt verbeterd.

Bestaat de naam *Lombeek* dan niet?

Voor Lombeek, *Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek* vinden wij volgende verwijzingen vooral in het heiligenboek van de abdij van Ninove:

Lumbeca: 1146, 1147, 1162, 1178, 1163, 1176 en 1178

Lumbec: 1188

Lumbecca: 1195 en 1209

Lumbecka: 1211

Lumbeca: 1217

Voor *Sint-katherina-Lombeek*

Lumbeccha: 1112 en 1417

Lumbeke: 1194

Op deze oudste vermeldingen in heiligen- en abdijboeken komen wij te gelegener tijd terug, nadat wij de vertaling uit het Latijn hebben gekregen.

In het vroeg Middelnederlands woordenboek wordt voor de vijf toponiemen met Lum en Beca (en variaties in hun stam) als etymologische betekenis gegeven:

Uit Germaans. *xluni-'ahorn' *baki-'beek' (topografisch woordenboek).

Deze verklaring wordt ondersteund door de algemene bebossing van de beek met esdoornbomen die graag een natte voet hebben.

Wij zullen dan ook vervolgens de naam *de Hunselbeek* gebruiken, zoals wij die ook vinden op de Ferrariskaart '*Den Huansel*', vermoedelijk een klanknabootsing voor de deftiger Hunsel. Het tweede deel dat aansluit op de Bellebeek heet de *Grote Beek*.

Het toponiem Lombeek in zijn verschillende samenstellingen verwijst dan ook niet rechtsreeks naar de beek maar wel naar een aardrijkskundige naam die naar een gebied verwijst namelijk als leengoed of heerlijkheid. Het is een typisch *pars pro toto* (vorm van beeldspraak waarbij een deel in plaats van het geheel vernoemd wordt) waarbij de onderdelen '*Esdoornbeplanting*' en '*Beek*' naam geven aan een groter geheel waar beiden deel van uit maken. (*Volgens Prof. Frans De Brabandere, 1993, p.894*).

De verklaring dat de Hunsel schatplichtig zou zijn aan de Lombarden (als verwijzing naar een Romeinse woning, in Lombeek gevonden), houdt geen steek. Mocht dat toch zo zijn, dan zouden er nogal wat *Lombardenbeken* moeten zijn. De verklaring '*lome beek*', zoals genoemd door een van onze eminente geschiedkundigen, heeft ook geen fundament. Deze genaamde *lome beek* heeft op amper 10 kilometer een verval van 56 naar 9 meter alvorens zij zich in de Dender '*Dendria de Onstuimige*' stort. Het verval van haast 50 cm per kilometer is beduidend *sneller* dan *loom*!

Op deze foto (Hubert De Bolle) zien we duidelijk dat dit niet echt een 'lome' beek is.

De Hunselbeek - Grote Beek - Bellebeek

Alvorens het geschiedkundig verhaal van deze beken en hun bijbeken te vertellen geef ik hier eerst een beschrijving van waterloop en stroomgebied. Deze beschrijving is gebaseerd op een brochure, uitgegeven door Aminal, waarvan de Hunsel (of Grote beek) ± een derde van het debiet geeft. Het totale debiet bedraagt een tiende van het Denderstroomgebied.

De vallei van de Bellebeek (de benaming *Bellebeek* slaat hier op de totaliteit) wordt gekenmerkt door een zacht glooiend landschap. De monding ligt op 9m hoogte, het hoogste punt van de vallei ligt op 93m! De bronvijver van de Hunselbeek ligt op 56m hoogte. Dit betekent dat de hellingen rechts stroomafwaarts relatief stijl zijn (bv. Hunselberg). De links gelegen hellingen zijn veel zachter (bv. de Boezenberg). De dwarse doorsneden van de vallei

Rausa jrg.1, nr 10 Blz. 20

vertrekkend vanaf de vallei tot de heuvelruggen duiden achtereenvolgens de alluviale vlakke (alluviaal = met betrekking op sedimenten die afgezet zijn door een waterloop), een zandleem-zone en een leemzone aan. Het is duidelijk dat de leemzone en de leem-kleizone zich bevinden op de top en de flanken van de steilste hellingen gezien hun groter cohesie en hun weerstand tegen erosie. De alluviale vlakke omvat de waterloop, de oeverwal en de typische komgronden, nat tot zeer nat met typische zeer fijn kleiachtig substraat. Toentertijd waren deze gronden bebost met esdoorn of elzen, boomsoorten die water aan hun voeten verdragen. Deze boomgroeiing heeft dan ook haar naam gegeven aan de vlakke en aan de beken. Zeer typisch zijn de bronnen aan de voet van de heuvels die men hier overal tegenkomt. Dit zijn stuwwatergronden (populair kwelgrond genoemd, opwellende gronden, wel= bron) waarbij water uit de heuvelruggen komt en bronnen of grondbeken doet ontstaan. Zowel de Hunselbeek als de Voetbeek en de Elsbeek ontstaan in het plaatselijk alluvium waarbij binnen een bebost gebied met doornachtige beplanting een beek ontstaat door opstuwing onder de doornen. Dit zijn uitgesproken kwelbeken met een sterk debiet waardoor de beek voortdurend wordt gevoed.

Het Verhaal: stroomafwaarts van Hunselbeek naar Bellebeek

We zullen het in de volgende bijdragen achtereenvolgens hebben over

- de natuurlijke habitat van het besproken deelgebied,
- de artefacten (vondsten van door mensen vervaardigde voorwerpen) aangebracht door de mens dit zowel wat betreft landschappelijke als rurale activiteiten.
- voor zover mogelijk de verklaring van de toponiemen.
- de burgerlijke en kerkelijke gebouwen die zich bevinden binnen het besproken gebied. Niet te vergeten zeven kastelen in de Lombeekvallei.
- geschiedkundige feiten en belangrijke personen.

1

De Hunselbeek-Grote beek-Bellebeek: Algemeen

Kaart 1. Overzicht van het Stroombekken van Hunselbeek, Grote beek, Bellebeek. De Hunselbeek met belangrijkste zijbekken Steenborebeek Notenbeek Elbeek Voetbeek en Moeliebeek.

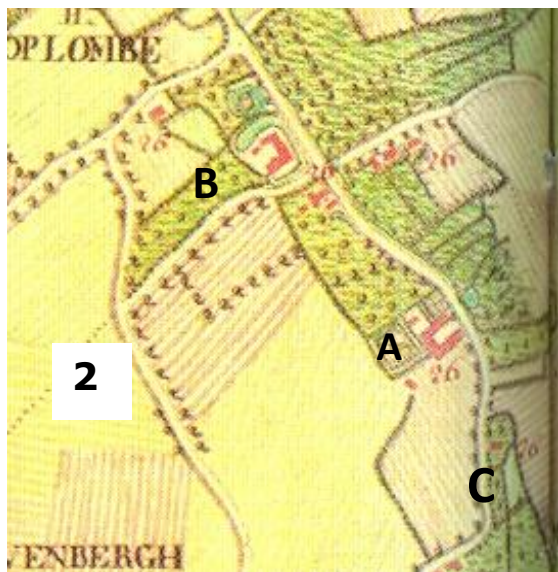
Kaart 2. Ferrariskaart De kastelen van Oplombeek.
A. Kasteel Saffelberg
B. Kasteel-Hoeve Oplombeek
C. bron van de Hunselbeek

Kaart 3. Topografische kaart van het gebied van Oplombeek naar Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek

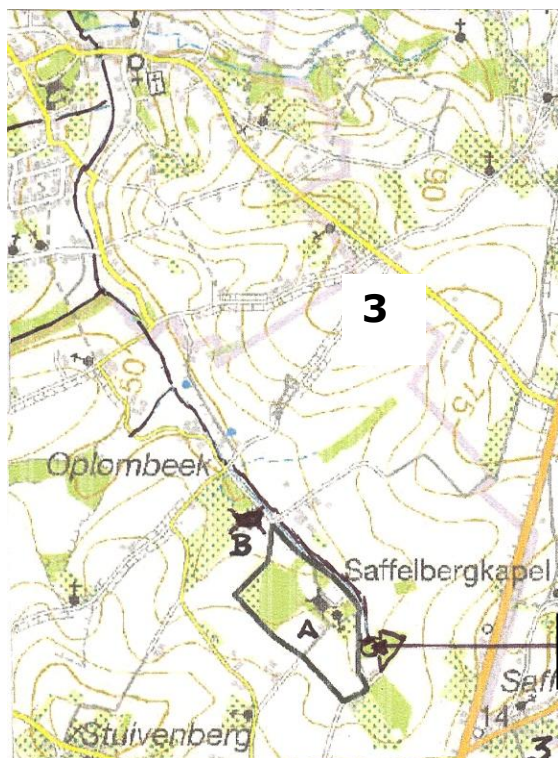
A. B. C. zie kaart 2.

Kaart 4. Topografisch overzicht van de vallei van Hunselbeek, Grote beek en Bellebeek.

Zoals duidelijk te zien zijn de hoogste toppen langsheen de Hunselbeek en in het bijzonder de Saffelberg-Tuitenberg met een hoogte van 93 m. Bemerkt ook de rechterflank waar men over een korte afstand een verval van 40 meter heeft, dus rechts veel steiler dan links.

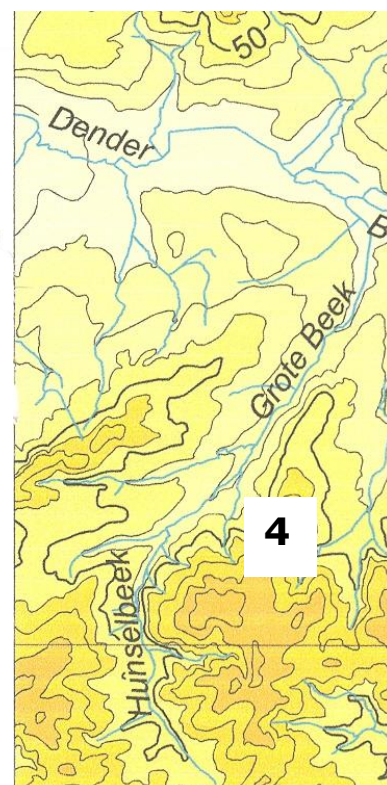
2

3

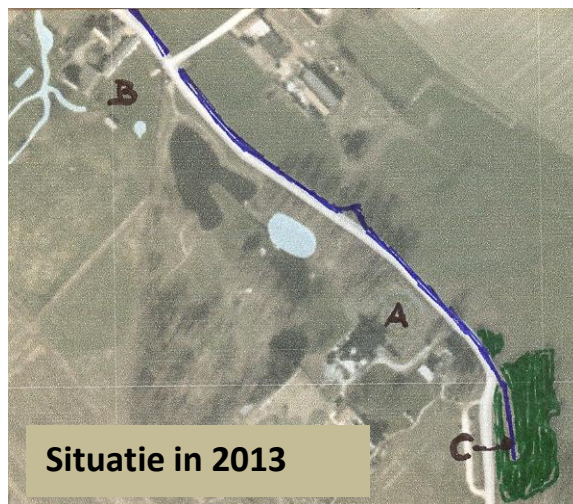
C

4

Situatie in 1775

Situatie in 2013

Van Hunselbeek naar Bellebeek

Hoofdstuk 1. De bron van de Hunselbeek in Oplombeek.

De bron van de Hunselbeek vinden wij in een bosschage gecatalogeerd op de natuurkaarten als een uiterst waardevol natuurgebied. Het is onmogelijk in dit bosgebied door te dringen om de bron te vinden. Het ganse bos is met metershoge braambessen begroeid. Hierboven zien wij de situatie in 1775 en op vandaag. Op de ferrariskaart is in het gebied C een kleine vijver getekend stroomafwaards de bron (C). De bron ligt op een hoogte van 56m en wordt gevoed door kwelwaters opgestuwd vanuit de hoge flank van de Saffelberg. Zij ligt in een kom gevormd door de flanken van de Saffelberg.

Oplombeek is een gehucht van Gooik. De naam verwijst naar een gebied gelegen boven het grote gebied van de Lombeek.

Op beide plannen boven ziet men duidelijk dat het huidige kasteel Saffelberg (A) gebouwd werd achter het historische kasteel uit de 18de eeuw dat na de voltooiing werd afgebroken. De kasteelhoeve (b) werd ten aanzien van het bestaande kasteel fel uitgebreid. Bij de tuin zien wij grootse vijverpartijen gevoed door bronnen. In plaats van de dreef die aan de achterkant lag, werd een nieuwe ingang gecreëerd in de kasteelmuur langs de Oplombeekstraat.

Beide kastelen hebben een indrukwekkende allure, kasteel Saffelberg door zijn harmonische barokke bouwstijl, de kasteelhoeve door haar grootse gebouwencomplex met historische relictten. *Voor een beschrijving van beide kastelen zie A en B op de verschillende kaarten.*

Toponiemen:

Oplombeek: bovenste gebied van het Lombeek areaal.

Saffelberg: 93 m hoge berg. De naam verwijst pertinent naar de zavelberg. Heeft een steile flank naar de vallei van de Hunselbeek en voedt kwelbronnen.

Stuivenberg: in Antwerpen vinden wij de meest bekende Stuivenberg, een stuifzandheuvel in de middeleeuwen. De Gooikse Stuivenberg, 75 m hoog, heeft een langzame helling naar de vallei. De naam verwijst naar stuifzand.

Belle Triene: Het is een cafénaam die verwijst naar de mooie (Ka)Trien. In de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren citeert Bruno Asselberg: "Men zegt dat Polle Pap aanpapt met de waardin van De Belle Triene".

De Hunsel: Germaans toponiem bestaande uit Hun (bruin, donkerkleurig als modder of moeras) en Sel (van Middelnederlands 'sael' 'sale' of 'sele' wat zowel woning of groot huis betekent), dus grote woning bij 'het moeras. Hoe we deze grote woning kunnen terugvinden door eliminatie, wordt een spannend verhaal.

Een aquarel van Herman Dewit en een foto van het interieur van Kasteel Saffelberg. Door de strategische ligging van deze plek stonden hier in de 14de eeuw twee kastelen bij elkaar. Het gebied was het strijdtoneel voor een gevecht tussen Henegouwen, Brabant en Vlaanderen.

Het kasteel Saffelberg. (A)

Van de vroegste geschiedenis voor 1700 weten wij voorlopig niets. Het kasteel in U-vorm was beduidend groter (zie Ferraris-kaart A). Op de website van Kasteel Saffelberg toont een foto ons een vleugel van het 17de eeuwse gebouw. De familie van Oldeneel tot Oldenzeel-de Wouters erfde in 1906 een groot domein met een landhuis. Tussen 1909 en 1912 bouwden zij een nieuw kasteel met koetshuis (zie aquarel). Na de bouw werd het oude landhuis afgebroken.

Het kasteel in neo-Franse-barokkestijl werd ontworpen door architect Gustave Van Den Bemden, gespecialiseerd in eclectische klassieke stijlen. Alle gelijkvloerse ruimten zijn opgevat in historische stijlen: het salon en de traphal in neo-Lodewijk-XV stijl, de fumoir in neo-empirestijl en de eetkamers in een neo-Vlaamse-renaissance stijl. Het kasteel behield door de eeuw heen zijn oorspronkelijke vorm en inrichting en werd integraal gerestaureerd in al zijn glorie.

Foto website Kasteelhoeve Oplombeek

HOF OPLOMBEEK genaamd 'CHATEAU de mr. CLAESSENS' (B)

Volgens de Ferrariskaart van 1775 zien wij een U-vormig kasteel geopend naar het zuiden en met een toegangsdreef vanuit de Oplombeekstraat en met indrukwekkende waterpartijen.

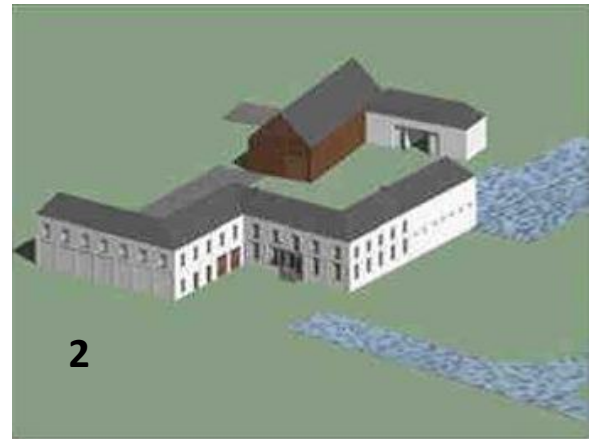
1829 tot 1883

De heer Claessens liet in 1829 een Engelse landschapstuin aanleggen. Het kasteel kreeg zijn neo-classicistische verschijning met pilasters aan de straatzijde.(Foto 2)

Zowel de huidige molen als een gedeelte van het woonhuis behoorden tot deze fase. In het huidige molengebouw vinden wij sporen van een prestigieuze trap met een muurschildering uit 1796 en een elegant hekwerk (met de initialen van Maurits Claessens) aan de woningtrap.

1883-tot heden: pachthof.

In 1883 kwam het goed in de handen van t'Serstevens-Claes die het uitbaatten als pachthof. De verbinding tussen woning en molen werd afgebroken en een rondbogig poortgebouw werd gebouwd in de muur van het kasteel (zie foto 3). Wat er staat is nog steeds indrukwekkend (zie foto 1). Het goed heet nu Hoeve De Pauw. De familie De Pauw baat het complex uit voor feestelijke evenementen.

In een volgende bijdrage laten wij ons met de Hunselbeek meedrijven, richting Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek. En ook daar wachten ons verrassende landschappen en gebouwen. Wij danken nu al de vernoemde instanties voor het gebruik van het beeldmateriaal en de geschiedkundigen die mij hun steun en medewerking bij deze studie hebben toegezegd.

Luc Van Cauwelaert

Nog op zoek naar een mooi geschenk?

Een goed boek doet het altijd! Erfgoedcel Pajottenland & Zennevallei bracht een heel pittig, knap geïllustreerd en bijzonder vlot geschreven publicatie uit: 'Bewogen tijd'. Het is een speels snuisterboek geworden over mobiliteit in het Pajottenland en de Zennevallei, van de prehistorie tot nu. Als toetje krijg je nog een cd met verrassende verhalen bovenop!

€ 14,95 kost het pareltje en kan besteld worden via info@erfgoedcelpz.be

(Niet meer zo) vers van de pers

In deze rubriek gaan we in vergeelde persberichten op zoek naar schrijfsels over onze gemeente, en verwonderen we ons over de merkwaardige observaties van onze voorvaders. Ditmaal viel de keuze op een artikel uit De Volksstem van 24 mei 1924. Het uitgebreide artikel beschrijft het autoreisje van een Aalsterse vriendenclub naar het kasteel van Gaasbeek en de kerk van Strijthem. We pikken in op het moment dat het gezelschap Gaasbeek verlaat.

Een reisje naar het Kasteel van Gaasbeek

Met een hartelijk 'tot weerziens' nemen wij afscheid van deze brave lieden en de auto's zetten zich in gang om nog een bezoek te brengen aan het vermaarde kerkje van Strijthem, daar in de buurt, in het park van het kasteel van baron de Failly. Onderweg wordt er natuurlijk gestopt aan "Het Commerciehuis", bij onzen ouden en besten vriend Pie Van Elsen, gansch de streek door gekend om zijne gulle gastvrijheid en nog meer om zijne allersmakelijkste aardbeziën. Jammer dat het seizoen nog niet ver genoeg gevorderd is voor dat goedje. Hier is heel het huisgezin spoedig in de weer om iets voor onze hongerige magen gereed te maken en intusschen gaan wij op zoek naar den Eerw. Heer Pastoor om eens het kerkje te bezichtigen.

Zeër bereidwillig gaf de Eerw. Heer Pastoor aan het gezelschap uitleg over de geschilderde glasramen en andere bezienswaardigheden der kerk.

Hoogst voldaan trokken wij, na een woord van dank naar "Het Commerciehuis" terug, waar er duchtig tegen de lekkere spijzen slag geleverd werd. 't Was hier zoo goed en aangenaam, dat wij ongelukkiglijk geen tijd meer hadden om ook eens de kerk van O.L. Vrouw-Lombeek te gaan bezoeken, waar een der merkwaardigste altaren te bewonderen is.

Een flinke handdruk en een krachtig tot weerziens gewisseld met het gezin van Elsen, en van Strijthem gaat het langs den Brusselschen steenweg naar Ninove en dan over Welle naar Aalst.

Petrus (Pie) Van Elsen was zeker en vast geen onbekende figuur in Strijthem. Hij was er bijvoorbeeld lid van de kerkfabriek en gemeenteraadslid.

Als lid van de kerkfabriek was hij in 1901 bijvoorbeeld nauw betrokken bij de bouw van de zeer opvallende kerktoren naar de instructies van pastoor Cuylits. In zijn boek 'De Kapel van de Zeven Beuken' (1988) wijdt Luc Van Liedekerke ook een bladzijde aan de familie Van Elsen. Pie plantte immers op eigen kosten de bomen aan rond de kapel die onlangs zo schandelijk aan vandalisme ten prooi viel. In het boek prijkt trouwens een foto van Pie in zijn 'hoplichting' rond 1900:

Foto: archief Luc Van Liedekerke

Net als in het artikel dat vorige maand deze rubriek sierde, toont ook dit artikel aan dat de hopteelt niet langer de alleen-dominantie had, maar dat de aardbeienteelt, ook bij Pie Van Elsen, volop bloeide in deze streek!

Het gezin Van Elsen woonde trouwens in het huis op de hoek van Heidestraat en Ramerstraat, grenzend aan het domein van baron de Failly en baatte er "Het Commerciehuis" uit. De woning, gebouwd in 1881, is vandaag nog steeds in eigendom van de familie en wie er langsrijdt, zal er Pie's initialen PVE in het ijzerwerk boven de voordeur terugvinden.

In *de Volksstem* van 12 juli 1929 verscheen later ook het overlijdensbericht van Petrus Van Elsen:

†

Men verzoekt ons het overlijden te melden van

MIJNHEER

Petrus VAN ELSEN

weduwnaar van Mevrouw
Joanna-Maria VAN DER PLAS
Lid van het Kerkfabriek en van den Gemeenteraad

geboren te Assche den 27 Nov. 1848 en overleden te Strijthem, den 9 Juli 1929 voorzien van de HH. Sacramenten en den Pauselijken Zegen.

De plechtige lijkdienst, gevolgd van de teraardebestelling, zal plaats hebben in de parochiale kerk van Strijthem, op Vrijdag 12 Juli, te 11 ure.

Men vergadere ten sterfhuize om 10,30 ure.

Vrienden en Kennissen die bij vergeetelheid geen doodsbericht zouden ontvangen hebben, worden verzocht, dit als dusdanig te willen aanzien.

De pastoor die de begrafenis leidde en die ook in het artikel zelf voorkomt, is allicht pastoor Carolus Van Den Houte die - na de overplaatsing van pastoor

Cuylits in 1907 naar Gooik - vanuit Wambeek naar Strijthem kwam om er tot 1933 pastoor te zijn.

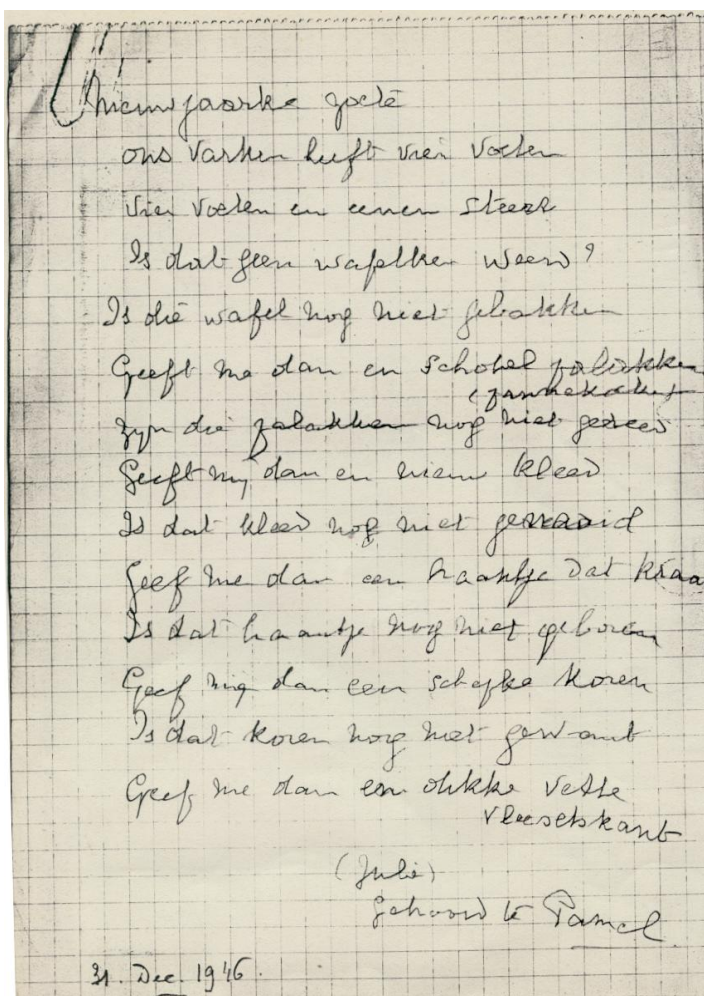
Niet zo omstreden als zijn voorganger, had pastoor Van Den Houte veel aandacht voor het welzijn van zijn parochianen. In het boek 'Strijthem ... nu en altijd' (1981) schetst Luc Van Liedekerke de biografie (met foto) van deze pastoor die onder andere zijn 2 boerenpaarden uitleende aan de inwoners, de parochiezaal liet bouwen in 1929 en een (mislukte) poging deed om een naai-atelier op te richten. De auteur citeert ook volgende uitspraak van de pastoor: "De gemeente heeft haar 'coffre fort' verloren" doelend op de dood van de barones die ondermeer de kledij van arme plechtige communicanten betaalde.

Bart Caulier

Foto: archief Luc Van Liedekerke

Een belangrijke ontdekking! Toen Frans Vanderschueren in 1978 zijn licentiaatsverhandeling moest maken, koos hij als onderwerp 'Het volkslied in Roosdaal'. Het werd een magistraal werk dat door zijn mentor, professor Stefaan Top bijzonder werd gewaardeerd. Frans stoffeerde zijn thesis ook met meer dan 10 uur veldopnamen bij mensen die er intussen al lang niet meer zijn. Helaas, de banden bleken spoorloos te zijn. Tot we ze door een gelukkig toeval op het spoor kwamen. In het volgende nummer van Rausa gaan we uitgebreid in op deze belangwekkende vondst. Vandaag sturen wij jullie in mp3-formaat al een fragment mee. het is (heel toepasselijk een heel oud Nieuwjaarslied, gezongen door Jozef Ots (de Witte van Osken) in het zuiverste vooroorlogse Pamels. Jozef Van Langenhove bezorgde ons een versie in gekuist Nederlands. Voor wie het met 'de Witte' wil meezingen in het Pamels krijg je de vertaling ernaast...

Nievejourke zoete,
ons verken ei vier voeten,
vier voet'n en ieëne stjeit,
es da nog gin woufel weid?
Es douè woufel nog nie gebakken,
gee mè dein een skotel palakken.
Es douè skotel palakken nog nie
gebakken,
gee mè dein een niet klieëd
Es da niet klieëd nog nie genoegd,
gee mè dein een onjd'n da krooët
Es dad onjd'n da kroooët nog nie
geboor'n,
gee mè dein ne pot vol kool'n.
Es douène pot vol kool'n nog nie
gebrand,
gee mè dein nen dikke vlieëskant.
Es douène vlieëskant nog niet
geplekt,
smatj em dein in 't olleke van 't
vertrek.

In het oktobernummer liet Jan De Mont ons op de laatste bladzijden kennis maken met de verre voorouders van de familie Velghe. Vandaag ronds hij ons tijdschrift af met een volgende periode. We komen stilaan dichterbij Strijtem. Voor de ontknoping zul je echter nog een paar Rausa's geduld moeten hebben...

Vooraleer verder te gaan met mijn verhaal over de familie Velghe, moet ik eerst een correctie aanbrenge. In mijn nabeschouwing van oktober schreef ik dat Petrus overleed op 84-jarige leeftijd en geboren werd in 1677. Dit blijkt echter niet juist te zijn, de pastoor heeft zich in de leeftijd van Petrus met een tiental jaren vergist. Bij nader onderzoek is gebleken dat Petrus geboren werd in Semmerzake op 16 september 1682 als tweede kind van Aegidius Velghe en Joanneke De Meulemeester. Dit gegeven lijkt mij veel plausibeler dan de gedachte dat men op de leeftijd van 65 jaar nog een kind boven het doopvont houdt. Eveneens het vernoemen waard is dat Petrus, naast molenaar, ook burgemeester was van Melsen.

Pachthof en windmolen Kaart Ferraris 1777

Een uitvaart is een test voor de macht van een persoon. Wie Petrus Velghe was, ziet men aan het soort volk dat aanwezig was. Niet alleen notabelen uit de streek waren aanwezig maar ook, als bewijs van zijn waardigheid, bestuursleden uit 'Het land van Aalst'. Van Boudewijns grootouders was geen enkel ander spoor overgebleven dan hun naam, van mond tot mond overgeleverd, en dit wou hij, ter herinnering aan zijn vader, vermijden.

Daarom kreeg Petrus als eerste een grafsteen om, na zijn dood zoals bij zijn leven, op zijn eigen grond te kunnen slapen. Daar zorgde zijn zoon Boudevijn voor. Als tekst liet hij in vaders grafsteen kappen:

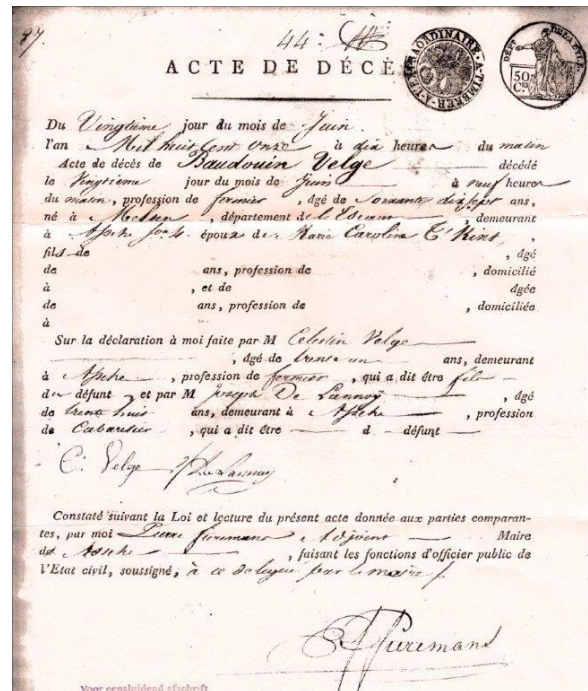
Vooruitziend als hij was liet hij ook de eerste zin voor zijn moeder uithouwen "DE JONCK HUISVROV. Een week na de begrafenis, dag op dag, zitten Boudevijn en zijn moeder aan de ontbijttafel. Ze vroeg hem hoe het zat met de liefde. Hij was reeds 26 en nog altijd vrijgezell! Maar als er iemand gerust was in de liefde dan was het zeker en vast Boudevijn! Wat niet wil zeggen dat hij vies was van een mooi meisje. Maar het meisje dat hem een half uur zou kunnen doen verletten ten koste van zijn werk op het hof, moest nog geboren worden, filosofeerde hij. Trouwens, verkeren en trouwen is een serieus iets. Tot op een dag Cupido zijn magische pijl doel trof en Boudevijn verliefd werd op de mooie Maria-Carolina de dochter van burgemeester Jan-Baptist 'T Kint en Barbara Van Cleemputten uit Welle. De maanden vlogen voorbij, het werd stilaan tijd een datum voor hun huwelijk vast te stellen.

Op 5 maart 1764, staat Boudewijn voor het altaar met zijn toekomstige vrouw aan zijn zijde. Het is hun aan te zien, zoals ze daar staan: die twee horen bij elkaar, ze stralen van geluk. De volgende dag, na de noon, nam Maria afscheid van haar ouders en vertrok met haar kersverse echtgenoot richting pachthof te Melsen. Negen kinderen zullen ze tussen 1765 en 1779 samen op de wereld brengen, waarvan Pierre-Bernard ° Melsen 28-02-1771, uiteindelijk in Strijtem zal belanden. Ook Boudewijn was politiek actief, blijkbaar zat het in hun genen. Hij was burgemeester van Melsen van 1765 tot 1774 en van 1776 tot 1785. In het najaar van 1784 namen Boudewijn en Maria-Carolina een belangrijke beslissing waarvan ik de ware toedracht nog niet kon achterhalen: ze verlaten Melsen want ze hebben hun zinnen gezet op het pachthof "t Hof ten Eekhout in Asbeek". Gezien de afstand tussen Asse en Melsen liet Boudewijn de onderhandelingen uitvoeren door zijn twee schoonbroers n.l. Jaspas-Petrus 'T Kint (die in Hekelgem woonde en eveneens borg stond voor de aankoop) en zijn broer Thomas-Joannes 'T Kint uit Welle. De verkoop van het hof met zijn daaraan 250 roeden grond en 16 roeden erf, gebouwen, meubelen en dieren gebeurde op 23 mei 1785, de kostprijs was 5.150 gulden en diende tegen Sint-Martinus (11 nov.1785) te worden betaald.

Daar bovenop huurde hij 30 bunder 1 dagwand 35 roeden land en weide van de Abdij van Affligem.

Dat Boudewijn er warmpjes inzat, bewijst de 1.100 livres die hij in 1795 voor een gedwongen lening moest betalen. In 1794 had hij het derde grootste landbouwbedrijf in Asbeek. Boudewijn Velge, hier schrijft men voor het eerst de naam zonder "h", stief in het pachthof op 28 augustus 1811.

Akte van overlijden van Boudewijn Velge

Met uitzondering van de 77-jarige moeder en haar jongste zoon Celestinus waren alle kinderen uitgetrouwd. Ook Petrus Bernardus die op 19 nov. 1797 met Maria-Gertridus de Smedt huwde en zich in Strijtem vestigde. Pas na het overlijden van hun moeder op 19 februari 1816 kavelde notaris E. Crick het geheel en hield Celestinus het hof als erfdeel. Intussen zijn we echt dicht bij ons doel, Strijtem, gekomen. Maar dat sparen we op voor de volgende Rausa...

JDM

Verleden, heden en toekomst

SANITAIR - LOODGIETERIJ

Gasthuisstraat 16 • 1760 Roosdaal • 0475 28 40 72 • f.badts@live.be

Als je wil dat de meer dan vierhonderd Rausalezers hier volgende keer jouw **advertentie** vinden, neem dan contact op met rausa@skynet.be